

MEDDELANDE
8• 2013

**Naturvårdsavtal för
områden med sociala
värden**

© Skogsstyrelsen november 2013

Författare

Johan Åberg

Projektledare

Ylva Birkne

Projektgrupp

Johan Åberg

Rickard Arvidsson

Swantje Oostra

Upplaga

Finns endast som pdf-fil för egen utskrift

ISSN 1100-0295

BEST NR 1591

Skogsstyrelsens böcker och broschyrer
551 83 Jönköping

Syfte, avgränsningar och bakgrund	1
Genomförande	2
Aktörer	3
Skogsmark med sociala värden	4
Areal skogsmark med sociala värden och skyddsformer	4
Naturvårdsavtal	5
Juridiskt	5
Gemensamma riktlinjer	6
Erfarenheter	6
Möjligheter att använda naturvårdsavtal	7
Konsekvenser	9

Syfte, avgränsningar och bakgrund

I regleringsbrevet för 2013 fick Skogsstyrelsen följande uppdrag:

”Skogsstyrelsen ska göra en sammanställning av kunskapsläget om skog och sociala värden. Sammanställningen ska göras efter samråd med Sveriges lantbruksuniversitet och andra relevanta forskningsinstitutioner, Naturvårdsverket och andra berörda myndigheter, kommuner samt intresseorganisationer. Av sammanställningen ska framgå hur markägare i olika ägarkategorier och deras organisationer, kommuner samt andra relevanta organisationer arbetar med frågan. En analys av behov av åtgärder från olika aktörer ska göras och om kunskapsluckor identifieras rörande det offentliga åtagandet för skog och sociala värden ska förslag om hur dessa kan åtgärdas lämnas. Av redovisningen ska framgå vilka definitioner man använt sig av. Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket ges i uppdrag att i samråd analysera möjligheterna och behovet av att utöka naturvårdsavtalens användning till att även omfatta områden med sociala värden. Uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet (Landsbyggsdepartementet) den 1 december 2013.”

Denna utredning syftar till att, enligt regeringsuppdraget, analysera möjligheterna och behovet av att utöka naturvårdsavtalens användning till att även omfatta områden med sociala värden. Möjligheter har avgränsats till juridiska förutsättningar, erfarenheter av skyddsinstrumentet samt en bedömning av om förutsättningar finns i instrumentet för att hantera de värden som avses skyddas. När det gäller behov av säkerställande av sociala värden liksom vad som hittills säkerställts, för utredningen ett översiktligt resonemang utifrån en grov uppskattning av arealer som bedöms ha betydande sociala värden av allmänt intresse. Utredningen innefattar en analys av behovet att utöka naturvårdsavtalets användning i förhållande till andra instrument i syfte att säkerställa skogens sociala värden.

Genomförande

Arbetet i deluppdraget görs av Skogsstyrelsen i samråd med Naturvårdsverket. Synpunkter på deluppdraget har inhämtats vid två referensgruppmöten och skriftliga synpunkter har kunnat lämnas av referensgruppen på ett förslag till utformning av delredovisning.

Aktörer

De viktigaste aktörerna som arbetar med skydd av miljöer och företeelser i skogen med sociala värden är utan inbördes ordning förvaltningsmyndigheter, markägare, stiftelser och representanter från allmänheten engagerade i intresseorganisationer. Med skydd avses här inte enbart formellt eller frivilligt skydd utan även stöd i form av råd och information som motiverar och säkerställer att områdets sociala värde bevaras. Se närmare under rubrik *Ansvar och roller* i huvuduppdragets redovisning för detaljerad beskrivning av aktörer.

Skogsmark med sociala värden

För att kunna analysera möjligheter och behov av att utöka naturvårdsavtalens användning till att även omfatta områden med sociala värden behöver skogens sociala värden definieras. I huvuduppdragets redovisning av regeringsuppdraget definieras skogens sociala värden enligt följande:

Skogens sociala värden är de värden som skapas av människans upplevelser av skogen.

Areal skogsmark med sociala värden och skyddsformer

Det finns inga heltäckande uppgifter om hur stora arealer skogar med sociala värden det finns i landet, varken som skyddats eller som inte har något skydd. Det finns inte heller uppgifter om vilken hänsyn till sociala värden som tas vid skogsbruksåtgärder eller val av skötselmetod för att tillgodose dessa värden. En svårighet med att bedöma arealen är att områden och platser kan ha mycket höga sociala värden för några människor, men att detta är okänt för andra. Följaktligen är det svårt att kvantifiera behovet av ytterligare skydd av skog med sociala värden samt i vilken utsträckning naturvårdsavtal i förhållande till andra skyddsformer kan bidra till att täcka behovet.

I redovisningen *Bevarande av biologisk mångfald – instrument och omfattning* (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2012) finns beskrivningar av flertalet av de skyddsformer som kan användas för att skydda områden med sociala värden.

Naturvårdsavtal

Juridiskt

Grunderna för den skriftliga överenskommelsen (naturvårdsavtalet) finns i lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (avtalslagen) samt i 7 kap. 3 § andra stycket jordabalken:

7 kap. 3 § andra stycket jordabalken (1970:994, ändrad 1998:861)

Vad fastighetsägaren enligt en skriftlig överenskommelse med staten eller en kommun angående naturvården inom ett visst område (naturvårdsavtal) förbundit sig att tillåta eller tåla skall vid tillämpningen av denna balk och andra författningar i sin helhet anses som en nyttjanderätt.

Ett naturvårdsavtal innebär att fastighetsägaren avstår från viss användning av ett område, t.ex. avverkning, och/eller tolererar att naturvårdande och andra åtgärder vidtas inom området. Enligt 7 kap. 5 § jordabalken är avtal om upplåtelse av annan nyttjanderätt än tomträtt inte bindande för längre tid än 50 år från det avtalet slöts undantaget inom detaljplanerat område där den längsta tiden som nyttjanderätt kan tecknas för är 25 år. Eftersom naturvårdsavtal anses som en nyttjanderätt gäller nämnda tidsgräns som borte möjlig tid för naturvårdsavtal, men kortare tider är möjliga. Med stöd av 7 kap. 10 § jordabalken gäller att naturvårdsavtal får inskrivas i fastighetsregistret. Genom inskrivning anses avtalet känt för ny ägare till fastigheten och gäller mot denne.

Naturvårdsavtal kan träffas med både fysiska och juridiska personer. I övrigt gäller i princip samma regler för naturvårdsavtal som för andra avtal som ingås mellan två likställda parter. I ett område som man tecknar naturvårdsavtal för är det bara fastighetsägarens förfoganderätt och egna verksamhet som kan omfattas av avtalet. Särskilda föreskrifter för allmänheten kan således inte regleras i avtalet. Det bör även observeras att ett naturvårdsavtal måste skiljas från avtal om skötselåtgärder (skötselavtal), där fastighetsägaren eller annan åtar sig att utföra åtgärd eller prestation. Om naturvårdande åtgärder ska utföras mot ersättning, tecknas ett särskilt avtal fristående från ett eventuellt naturvårdsavtal angående detta. I naturvårdsavtalet beskrivs området och hur naturvärdena bör bevaras och utvecklas, men fastighetsägaren åtar sig inte i naturvårdsavtalet att utföra åtgärder. Oftast innebär dock det överenskomna syftet med avtalet samt avtalets inskränkningar i ägarens nyttjande av marken att den i väsentlig utsträckning används för annat ändamål än virkesproduktion, vilket innebär att bl.a. § 5 och § 10 i Skogsvårdslagen inte gäller inom området.

Om naturvårdande åtgärder (exempelvis rekreationsinriktad skötsel) ska utföras mot ersättning, tecknas ett särskilt avtal, t.ex. skötselavtal, fristående från ett eventuellt naturvårdsavtal angående detta. Skötselavtalet reglerar hur, till vilken ersättning och av vem den planerade skötselåtgärden ska utföras. Ett skötselavtal upprättas normalt för varje enskilt sköselstillfälle, för områden med återkommande åtgärdsbehov tecknas således nya skötselavtal vid varje nytt sköselstillfälle.

Av Skogsstyrelsens regleringsbrev 2013 framgår att myndigheten får använda medel ur 1.2 anslaget, ap. 2 för att täcka kostnader för naturvårdsavtal som avses i 7 kap. 3 § andra stycket jordabalken. Naturvårdverkets regleringsbrev anger att

anslag 1.16, ap 1 pkt 2, får användas för avtalslösningar för statens räkning av värdefulla naturområden, särskilt värdefulla skogar.

Gemensamma riktlinjer

Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen i Skåne län har på regeringens uppdrag (2010) tagit fram gemensamma riktlinjer för myndigheternas, inklusive övriga länsstyrelsens tillämpning av naturvårdsavtal. Riktlinjerna, vilka reviderades 2013 avses även vara tillämplbara för kommunernas arbete med naturvårdsavtal och syftar till en enhetlig användning av naturvårdsavtal. I riktlinjerna redovisas även de varianter av naturvårdsavtal som finns att tillgå; s.k. Vitryggsavtal, Ekoparksavtal och Fastighetsavtalet. Av riktlinjerna framgår bl.a. vilka avtalspunkter ett naturvårdsavtal normalt bör innehålla, principer för beräkning av ersättning mm. Ersättningsreglerna i miljöbalken gäller inte vid beräkning av ersättning för naturvårdsavtal. Begrepp och termer som anknyter till ersättningsutredning enligt miljöbalken ska därför inte användas. Riktlinjerna anger att beräkning av ersättning ska utgå från beräknad avkastning från avtalsområdet som fastighetsägaren kan erhålla med nuvarande markanvändning om inte naturvårdsavtalet träffas. Ersättning beräknas med hjälp av en förenklad modell av skogens avkastning i avtalsområdet, baserat på en schabloniserad beräkning av rotnetto vid tidpunkten för tecknande av naturvårdsavtalet. Rotnettot är lika med den bedömda virkesintäkten inklusive i förekommande fall GROT¹ minskat med huggnings- och terrängtransportkostnader.

Erfarenheter

Naturvårdsavtal är ett flexibelt skyddsinstrument, t.ex. vad gäller avtalsområdets avgränsning och innehåll, som kan ge delaktighet och engagemang hos fastighetsägaren. Skogsstyrelsen får genomgående höga betyg vad gäller dialogen som föregått tecknandet av avtalet från de markägare som ingått naturvårdsavtalet (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2012, *Processerna för formellt skydd av skog – en uppföljning av markägares upplevelser 2009-2011*). Instrumentet kan användas i både stora och små områden och därmed främja såväl substrat och funktioner som, i de större områdena, naturtyper och mosaiker av dessa. Instrumentet är användbart oavsett om syftet är att områden ska utvecklas fritt, är hävdberoende eller om livsmiljöer ska återställas. Avtalsområdet kan innefatta skyddszoner, utvecklingsmarker eller övergångsmarker mellan olika naturtyper, vilket ökar möjligheten till ett funktionellt skydd. Möjligheten till ett strategiskt bevarandearbete med naturvårdsavtal begränsas av att ingående av naturvårdsavtal förutsätter berörd fastighetsägares intresse samt för att i ett område med mindre fastigheter skydda större arealer behöver intresse finnas från flera markägare. Skyddet av området är tidsbegränsat och svagare än områdesskydd som utgår från bestämmelser i miljöbalken där föreskrifter kan beslutas och där tillsynen är reglerad. Istället behöver eventuella avtalstvister drivas och avgöras i civilrättsliga processer, i vilka det sannolikt oftast döms till den svagare parten i oklara situationer.

¹ Grenar och toppar

Möjligheter att använda naturvårdsavtal

Bestämmelsen i 7 kap. 3 § andra stycket jordabalken infördes den 1 januari 1999. I förarbetena till bestämmelsen behandlades inte begreppet naturvård närmare. I propositionen konstaterade man dock att naturvårdsavtal användes inom skogsbrukssektorn som ett komplement till naturreservat, biotopskydd, generell hänsyn och andra åtgärder för att uppnå skogspolitikens miljömål och att det huvudsakligen skedde i sådana fall där en anpassad skötsel gynnar naturvärdena. Vidare konstaterar man att naturvårdsavtalen har befunnits ge den största nyttan, vad avser bevarande av den biologiska mångfalden, om avtalen tecknas för långa tidsperioder. (Se prop. 1997/98:90 s. 254, Följdlagstiftning till miljöbalken m.m.). Naturvårdsavtalen diskuteras även i propositionen 2008/09:214, Hållbart skydd av naturområden. Här framgår att naturvårdsavtal vanligen tecknas för att bevara naturvärden och biologisk mångfald. Vidare skriver man att naturvårdsavtalen inom den statliga naturvården ska, liksom när det gäller andra skyddsformer, i första hand prioriteras för områden som behöver skydd för att uppfylla miljö kvalitetsmålen, men att naturvårdsavtalen inte är begränsade till att enbart behandla naturvärden utan kan också användas för att trygga förutsättningar för rekreation och friluftsliv. (Se s. 33 och 70 ff.)

Detta ligger i linje med vad som framförs om begreppet naturvård i andra förarbeten. Friluftslivet är naturvårdens sociala dimension, vilket gör det till en av naturvårdsarbetets grundpelare då ett av målen för naturvården handlar om att skapa kunskap, förståelse och engagemang för värdet av en god miljö. (Se prop. 2009/10:238, Framtidens friluftsliv s. 10.) Enligt förarbetena till naturvårdslagen är åtgärder som krävs för att naturen ska kunna användas till rekreation för den stora allmänheten ett utomordentligt viktigt inslag i naturvårdspolitiken och den sociala sidan av naturvärden bör helt jämföras med den kulturellt och vetenskapligt betonade sidan. Även åtgärder i syfte att säkerställa naturområden bör därför inrymmas under begreppet naturvård. (Se NJA II 1965 s. 207 Se även prop. 1987/88:85, Om miljöpolitiken inför 1990-talet s. 47 och prop. 1985/86:3 Proposition med förslag till lag om hushållning med naturresurser m.m. s. 63.)

Mot bakgrund av vad som anförts ovan så bedömer Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket att det är möjligt att i enlighet med 7 kap. 3 § andra stycket jordabalken teckna naturvårdsavtal som får sakrättsligt skydd även för ett område där syftet med att skydda naturmiljön i första hand är för att tillgodose värden för rekreation och friluftsliv. Det innebär att Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket, efter en grundlig genomlysning av förarbeten m.m., gör en annan bedömning av behovet om en förändring av jordabalken än vad myndigheterna redovisade till regeringen 2010 i uppdraget *Former för och tillämpning av Naturvårdsavtal*, Jo 2009/2968.

Erfarenheterna av att teckna naturvårdsavtal för att säkerställa skydd av skogar med sociala värden, t ex rekreations- och friluftsvärden begränsat. Orsaken till det är att Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket/länsstyrelserna har prioriterat arbetet naturvårdsavtal till att skydda områden med höga biologiska värden. Det finns exempel där kommuner tecknat naturvårdsavtal med enskilda markägare om rekreationsvärden och det finns även exempel på olika former av avtal där ersättning utbetalats till markägare av företag eller ideella föreningar för att säkerställa rekreationsvärdet i området.

Naturvårdsavtalet kan bara användas då markägaren själv är positiv till att ingå ett naturvårdsavtal för att tillgodose naturvårdens intresse i vilket de sociala värdena kan vara en del i. Ett ökat friluftsliv inom fastigheten kan för fastighetsägare vara såväl positivt som negativt. Det har framkommit under utredningsarbetet och vid referensgruppsmöten att förutsättningarna för att kommunerna ska bidra i arbetet med, att genom naturvårdsavtal säkerställa skogar med höga sociala värden kan vara begränsade då de oftast har en ansträngd budget och därför begränsade möjligheter att finansiera ett naturvårdsavtal.

Vid tecknande av naturvårdsavtal i syfte att endast bevara och utveckla de biologiska värdena uttrycks detta som ett renodlat skyddsintresse. Det skapar även tydlighet om vilka värden som ska prioriteras vid genomförande av eventuella åtgärder inom området som omfattas av naturvårdsavtalet. Åtgärder som syftar till att bruka området för skogsbruksekonomisk vinning har således avtalats bort. I ersättningsprinciperna återspeglas också detta genom att de utgår från att ersättning- en grundar sig på att markägarna avstår från all avkastning som denne skulle ha erhållit om området brukats enligt gängse skogsbruksmetoder.

I det fall ett naturvårdsavtal avses tecknas för att säkerställa ett områdes sociala värden då är lämpligt eller nödvändigt att alla åtgärder som innebär ett brukande av marken för skogsbruksproduktion normalt bör avtalas bort är oklart. Detta kommer förmodligen att variera mellan olika områden, men det är troligt att ett visst brukande ibland kan ske samtidigt som rekreationsvärdet bibehålls.

Konsekvenser

Skogsstyrelsen i samråd med Naturvårdsverket avser att börja arbetet med att tillskapa naturvårdsavtal som omfattar områden med ordinära biologiska men där de sociala värdena är höga. Myndigheternas gemensamma riktlinjer för naturvårdsavtalsavtalsarbetet revideras när erfarenhet av denna användning av naturvårdsavtal erhållits. Inledningsvis sker arbetet utifrån ett enklare PM innehållande ersättningsprinciper, principer för urval och avgränsning av områden.

En ökad användning av naturvårdsavtal för skydd av sociala värden där de biologiska värdena är begränsade minskar takten i skyddet av områden med de högsta biologiska värdena² givet oförändrade anslag för formellt skydd. Samtidigt kan en ökad användning innebära att människor i ökad utsträckning får tillgång till attraktiva miljöer och tillbringar mer tid i skogen.

Nationell strategi för formellt skydd av skog (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005)

Av Skogsstyrelsen publicerade Rapporter:

1988:1	Mallar för ståndortsbonitering; Lathund för 18 län i södra Sverige
1991:1	Tätortsnära skogsbruk
1992:3	Aktiva Natur- och Kulturvårdande åtgärder i skogsbruket
1993:7	Betespräglad äldre bondeskog – från naturvårdssynpunkt
1994:5	Historiska kartor - underlag för natur- och kulturmiljövård i skogen
1995:1	Planering av skogsbrukets hänsyn till vatten i ett avrinningsområde i Gävleborg
1995:2	SUMPSKOG – ekologi och skötsel
1996:1	Women in Forestry – What is their situation?
1996:2	Skogens kvinnor – Hur är läget?
1997:2	Naturvårdsutbildning (20 poäng) Hur gick det?
1997:5	Miljeu96 Rådgivning. Rapport från utvärdering av miljeurådgivningen
1997:6	Effekter av skogsbränsleuttag och askåterföring – en litteraturstudie
1997:7	Målgruppsanalys
1997:8	Effekter av tungmetallnedfall på skogslevande landsnäckor (with English Summary: The impact on forest land snails by atmospheric deposition of heavy metals)
1997:9	GIS-metodik för kartläggning av markförsurning – En pilotstudie i Jönköpings län
1998:1	Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av skogsbränsleuttag, asktillförsel och övrig näringskompensation
1998:3	Dalaskog - Pilotprojekt i landskapsanalys
1998:4	Användning av satellitdata – hitta avverkad skog och uppskatta lövröjningsbehov
1998:5	Basketjoner och aciditet i svensk skogsmark - tillstånd och förändringar
1998:6	Övervakning av biologisk mångfald i det brukade skogslandskapet. With a summary in English: Monitoring of biodiversity in managed forests.
1998:7	Marksvampar i kalkbarrskogar och skogsbeten i Gotländska nyckelbiotoper
1999:1	Miljökonsekvensbeskrivning av Skogsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram för kalkning och vitalisering
1999:2	Internationella konventioner och andra instrument som behandlar internationella skogsfrågor
2000:1	Samordnade åtgärder mot försurning av mark och vatten - Underlagsdokument till Nationell plan för kalkning av sjöar och vattendrag
2000:4	Skogsbruket i den lokala ekonomin
2000:5	Aska från biobränsle
2000:6	Skogsskadeinventering av bok och ek i Sydsverige 1999
2001:1	Landmolluskfaunans ekologi i sump- och myrskogar i mellersta Norrland, med jämförelser beträffande förhållandena i södra Sverige
2001:2	Arealförluster från skogliga avrinningsområden i Västra Götaland
2001:3	The proposals for action submitted by the Intergovernmental Panel on Forests (IPF) and the Intergovernmental Forum on Forests (IFF) - in the Swedish context
2001:4	Resultat från Skogsstyrelsens ekenkät 2000
2001:5	Effekter av kalkning i utströmningsområden med kalkkross 0 - 3 mm
2001:6	Biobränslen i Söderhamn
2001:7	Entreprenörer i skogsbruket 1993-1998
2001:8A	Skogspolitisk historia
2001:8B	Skogspolitiken idag - en beskrivning av den politik och övriga faktorer som påverkar skogen och skogsbruket
2001:8C	Gröna planer
2001:8D	Föryngring av skog
2001:8E	Fornlämningar och kulturmiljöer i skogsmark
2001:8G	Framtidens skog
2001:8H	De skogliga aktörerna och skogspolitiken
2001:8I	Skogsbilvägar
2001:8J	Skogen sociala värden
2001:8K	Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i skogen
2001:8L	Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet
2001:8M	Skogsbruk och rennäring
2001:8O	Skador på skog
2001:9	Projekterfarenheter av landskapsanalys i lokal samverkan – (LIFE 96 ENV S 367) Uthålligt skogsbruk byggt på landskapsanalys i lokal samverkan
2001:11A	Strategier för åtgärder mot markförsurning
2001:11B	Markförsurningsprocesser
2001:11C	Effekter på biologisk mångfald av markförsurning och motåtgärder
2001:11D	Urvalskriterier för bedömning av markförsurning
2001:11E	Effekter på kvävedynamiken av markförsurning och motåtgärder
2001:11F	Effekter på skogsproduktion av markförsurning och motåtgärder
2001:11G	Effekter på tungmetallers och cesiums rörlighet av markförsurning och motåtgärder
2002:1	Ekskador i Europa
2002:2	Gröna Huset, slutrapport

2002:3	Project experiences of landscape analysis with local participation – (LIFE 96 ENV S 367) Local participation in sustainable forest management based on landscape analysis
2002:4	Landskapsekologisk planering i Söderhamns kommun
2002:5	Miljöriktig vedeldning - Ett informationsprojekt i Söderhamn
2002:6	White backed woodpecker landscapes and new nature reserves
2002:7	ÄBIN Satellit
2002:8	Demonstration of Methods to monitor Sustainable Forestry, Final report Sweden
2002:9	Inventering av frötäktssbestånd av stjärkek, bergek och rödek under 2001 - Ekdöd, skötsel och naturvård
2002:10	A comparison between National Forest Programmes of some EU-member states
2002:11	Satellitbildsbaserade skattningar av skogliga variabler
2002:12	Skog & Miljö - Miljöbeskrivning av skogsmarken i Söderhamns kommun
2003:1	Övervakning av biologisk mångfald i skogen - En jämförelse av två metoder
2003:2	Fågelfaunan i olika skogsmiljöer - en studie på beståndsnivå
2003:3	Effektivare samråd mellan rennärning och skogsbruk -förbättrad dialog via ett utvecklat samrådsförfarande
2003:4	Projekt Nissadalen - En integrerad strategi för kalkning och askspridning i hela avrinningsområden
2003:5	Projekt Renbruksplan 2000-2002 Slutrapport, - ett planeringsverktyg för samebyarna
2003:6	Att mäta skogens biologiska mångfald - möjligheter och hinder för att följa upp skogspolitikens miljömål i Sverige
2003:7	Vilka botaniska naturvärden finns vid torplämningar i norra Uppland?
2003:8	Kalkgranskogar i Sverige och Norge – förslag till växtsociologisk klassificering
2003:9	Skogsägare på distans - Utvärdering av SVO:s riktade insatser för utbor
2003:10	The EU enlargement in 2004: analysis of the forestry situation and perspectives in relation to the present EU and Sweden
2004:1	Effektuppföljning skogsmarkskalkning tillväxt och trädvitalitet, 1990-2002
2004:2	Skogliga konsekvensanalyser 2003 - SKA 03
2004:3	Natur- och kulturinventeringen i Kronobergs län 1996 - 2001
2004:4	Naturlig föryngring av tall
2004:5	How Sweden meets the IPF requirements on nfp
2004:6	Synthesis of the model forest concept and its application to Vilhelmina model forest and Barents model forest network
2004:7	Vedlevande arters krav på substrat - sammanställning och analys av 3.600 arter
2004:8	EU-utvidgningen och skogsindustrin - En analys av skogsindustrins betydelse för de nya medlemsländernas ekonomier
2004:10	Om virkesförrådets utveckling och dess påverkan på skogsbrukets lönsamhet under perioden 1980-2002
2004:11	Naturskydd och skogligt genbevarande
2004:12	Når vi skogspolitikens mångfaldsmål på artnivå? - Åtgärdsförslag för uppföljning och metodutveckling
2005:1	Access to the forests for disabled people
2005:2	Tillgång till naturen för människor med funktionshinder
2005:3	Besöksstudier i naturområden - en handbok
2005:4	Visitor studies in nature areas - a manual
2005:5	Skogshistoria år från år 1177-2005
2005:6	Vägar till ett effektivare samarbete i den privata tätortsnära skogen
2005:7	Planering för rekreation - Grön skogsbruksplan i privatägd tätortsnära skog
2005:8a-8c	Report from Proceedings of ForestSAT 2005 in Borås May 31 - June 3
2005:9	Sammanställning av stormskador på skog i Sverige under de senaste 210 åren
2005:10	Frivilliga avsättningar - en del i Miljökvalitetsmålet Levande skogar
2005:11	Skogliga sektorsmål - förutsättningar och bakgrundsmaterial
2005:12	Målbilder för det skogliga sektorsmålet - hur går det med bevarandet av biologisk mångfald?
2005:13	Ekonomiska konsekvenser av de skogliga sektorsmålen
2005:14	Tio skogsägares erfarenheter av stormen
2005:15	Uppföljning av skador på fornlämningar och övriga kulturlämningar i skog
2005:16	Mykorrhizasvampar i örtrika granskogar - en metodstudie för att hitta värdefulla miljöer
2005:17	Forskningsseminarium skogsbruk - rennärning 11-12 augusti 2004
2005:18	Klassning av renbete med hjälp av ståndortsboniteringens vegetationstypsindelning
2005:19	Jämförelse av produktionspotential mellan tall, gran och björk på samma ståndort
2006:1	Kalkning och askspridning på skogsmark - redovisning av arealer som ingått i Skogsstyrelsens försöks-verksamhet 1989-2003
2006:2	Satellitbildsanalys av skogsbilvägar över våtmarker
2006:3	Myllrande Våtmarker - Förslag till nationell uppföljning av delmålet om byggande av skogsbilvägar över värdefulla våtmarker
2006:4	Granbarkborren - en scenarioanalys för 2006-2009
2006:5	Överensstämmelse anmält och verkligt GROT-uttag?
2006:6	Klimathotet och skogens biologiska mångfald
2006:7	Arenor för hållbart brukande av landskapets alla värden - begreppet Model Forest som ett exempel
2006:8	Analys av riskfaktorer efter stormen Gudrun
2006:9	Stormskadad skog - föryngring, skador och skötsel
2006:10	Miljökonsekvenser för vattenkvalitet, Underlagsrapport inom projektet Stormanalys

2006:11	Miljökonsekvenser för biologisk mångfald - Underlagsrapport inom projekt Stormanalys
2006:12	Ekonomiska och sociala konsekvenser i skogsbruket av stormen Gudrun
2006:13	Hur drabbades enskilda skogsägare av stormen Gudrun - Resultat av en enkätundersökning
2006:14	Riskhantering i skogsbruket
2006:15	Granbarkborrens utnyttjande av vindfällan under första sommaren efter stormen Gudrun - (The spruce bark beetle in wind-felled trees in the first summer following the storm Gudrun)
2006:16	Skogliga sektorsmål i ett internationellt sammanhang
2006:17	Skogen och ekosystemansatsen i Sverige
2006:18	Strategi för hantering av skogliga naturvärden i Norrtälje kommun ("Norrtäljeprojektet")
2006:19	Kantzonens ekologiska roll i skogliga vattendrag - en litteraturoversikt
2006:20	Ägoslag i skogen - Förslag till indelning, begrepp och definitioner för skogsrelaterade ägoslag
2006:21	Regional produktionsanalys - Konsekvenser av olika miljöambitioner i länen Dalarna och Gävleborg
2006:22	Regional skoglig Produktionsanalys - Konsekvenser av olika skötselregimer
2006:23	Biomassaflöden i svensk skogsnäring 2004
2006:24	Trädbränslestatistik i Sverige - en förstudie
2006:25	Tillväxtstudie på Skogsstyrelsens obstyrt
2006:26	Regional produktionsanalys - Uppskattning av tillgängligt trädbränsle i Dalarnas och Gävleborgs län
2006:27	Referenshägn som ett verktyg i vilt- och skogsförvaltning
2007:1	Utvärdering av ÅBIN
2007:2	Trädslagets betydelse för markens syra-basstatus - resultat från Ståndortskarteringen
2007:3	Älg- och rådjursstammarnas kostnader och värden
2007:4	Virkesbalanser för år 2004
2007:5	Life Forests for water - summary from the final seminar in Lycksele 22-24 August 2006
2007:6	Renskador i plant- och ungskog - en litteraturoversikt och analys av en taxeringsmetod
2007:7	Övervakning och klassificering av skogsvattendrag i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten - exempel från Emån och Öreälven
2007:8	Svenskt skogsbruk möter klimatförändringar
2007:9	Uppföljning av skador på fornlämningar i skogsmark
2007:10	Utgör kvävegödsling av skog en risk för Östersjön? Slutsatser från ett seminarium anordnat av Baltic Sea 2020 i samarbete med Skogsstyrelsen
2008:1	Arenas for Sustainable Use of All Values in the Landscape - the Model Forest concept as an example
2008:2	Samhällsekonomisk konsekvensanalys av skogsmarks- och ytvattenkalkning
2008:3	Mercury Loading from forest to surface waters: The effects of forest harvest and liming
2008:4	The impact of liming on ectomycorrhizal fungal communities in coniferous forests in Southern Sweden
2008:5	Långtidseffekter av kalkning på skogsmarkens kol- och kväveförråd
2008:6	Underlag för en nationell strategi för skötsel och skydd av sumpskogar
2008:7	Regionala analyser om kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
2008:8	Frötäkt och frötäktsområden av gran och tall i Sverige
2008:9	Vägledning vid skogsmarkskalkning
2008:10	Områden som skogsmarkskalkats inom Skogsstyrelsens försöksverksamhet 2005-2007
2008:11	Inventering av ädellövplanteringar på stormhyggen från 1999 i Skåne
2008:12	Aluminiumhalter i skogsbäckar och variationen med avrinningsområdenas egenskaper
2008:13	Åtgärder för ett uthålligt brukande av skogsmarken - resultat från studier finansierade inom Movib
2008:14	Användningen av växtskyddsmedel inom skogsbruket
2008:15	Skogsmarkskalkning
2008:16	Skogsmarkskalkningens effekter på kemin i mark, grundvatten och ytvatten i SKOKAL-områdena 16 år efter behandling
2008:18	Effekter av skogsbruk på rennäringen - en litteraturstudie
2008:19	Hyggesfritt skogsbruk i ädellövskog - En litteratursammanställning
2008:20	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk i ädellövskogar - slutrapport för delprojekt Ädellöv
2008:21	Skoglig kontinuitet och historiska kartor - en metodstudie för bokskog
2008:22	Kontinuitetsskogar och Kontinuitetsskogsbruk - Slutrapport för delprojekt Skötsel - hyggesfritt skogsbruk
2008:23	Naturkultur - Utvecklingen i försöksserien de 10 första åren
2008:24	Jämförelse av ekonomi och produktion mellan trakthyggesbruk och blädning i skiktad granskog - analyser på beståndsnivå baserade på simulering
2008:25	Skogliga konsekvensanalyser 2008 - SKA-VB 08
2009:1	Åtgärdsplanering i reglerade vattendrag - arbetsgång och åtgärdsförslag i övre Ångermanälven
2009:2	Skog & Historia i Uppland - Gröna Jobb 2004-2008
2009:3	Utvärdering av metoder för kvantifiering av epifytiska hänglavar
2009:4	Kartläggning och Identifiering av kontinuitetsskog
2009:5	Skogsproduktion i stormområdet: Ett underlag för Skogsstyrelsens strategi för uthållig skogsproduktion
2009:6	Ekonomisk beskrivning av konsekvenser i samband med ledningsinträng i skogsmark
2009:7	Avverkning av nyckelbiotoper och objekt med höga naturvärden - en gis-analys och inventeringsdata från Polytax
2009:8	Produktionsanalys i Gävleborgs län
2009:9	Skogsstyrelsens erfarenheter kring samarbetsnätverk i landskapet
2010:1	Föryngrar - Vårda - Skydda - Underlag för Skogsstyrelsens strategi för hållbar skogsproduktion

2010:2	Effektiv rådgivning – Slutrapport
2010:3	Markägarenkäten. Skogsstyrelsens delrapport för undersökningarna om processen för formellt skydd 2005-2008
2010:4	Landskapsansats för bevarande av skoglig biologisk mångfald – en uppföljning av 1997 års regionala bristanalys, och om behovet av samverkan mellan aktörer
2010:5	Översön av Skogsstyrelsens virkesmätningsföreskrifter – Analys och förslag
2010:6	Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999-2008
2010:7	Behöver omvandlingstalen mellan m ³ f ub och m ³ sk revideras? – En förstudie
2010:8	Åtgärdsprogram för bevarande av vitryggig hackspett och dess livsmiljöer 2005-2009 – Slutrapport
2010:9	Störningskänslighet hos lavar i barrskogar
2011:1	Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999-2009
2011:2	Inte klar
2011:3	Möjligheter att förbättra måluppfyllelse vad gäller miljöhänsyn vid föryngringsavverkning: Rapport efter en analys och rådgivande prioritering av åtgärder
2011:4	Fastighetsavtal – vidareutveckling av modell till flygfärdig produkt, Slutrapport
2011:5	Nedre Ångermanälven och Faxälven – förslag till miljöförbättrande åtgärder
2011:6	Upprättade renbruksplaner – 2005-2010
2011:7	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk – Slutrapport för delprojekt naturvärden
2011:8	Uredningsrapport – Långsiktig plan för Skogsstyrelsens inventeringar och uppföljningar
2012:1	Kommunikationsstrategi för Renbruksplan
2012:2	Förstudierapport, dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennäring
2012:3	Hänsyn till kulturmiljöer – resultat från P3 2008-2011
2012:4	Kalibrering för samsyn över myndighetsgränserna avseende olika former av dikningsåtgärder i skogsmark
2012:5	Skogsbrukets frivilliga avsättningar
2012:6	Långsiktiga effekter på vattenkemi, öringbestånd och bottenfauna efter ask- och kalkbehandling i hela avrinningsområden i brukad skogsmark – utvärdering 13 år efter åtgärder mot förorening
2012:7	Nationella skogliga produktionsmål – Uppföljning av 2005 års sektorsmål
2012:8	Kommunikationsstrategi för Renbruksplan – Är det en fungerande modell för samebyarna vid samråd?
2012:9	Ökade risker för skador på skog och åtgärder för att minska riskerna
2012:10	Hänsynsuppföljning - grunder
2012:11	Virkesproduktion och inväxning i skittad skog efter höggallring
2012:12	Tillståndet för skogsgenetiska resurser i Sverige. Rapport till FAO
2013:1	Återväxtstöd efter stormen Gudrun
2013:2	Förändringar i återväxtkvalitet, val av föryngringsmetoder och trädslagsanvändning mellan 1999 och 2012
2013:3	Hänsyn till forn- och kulturlämningar – Resultat från Kulturpolytaxen 2012
2013:4	Hänsynsuppföljning – underlag inför detaljerad kravspecifikation, En delleverans från Dialog om miljöhänsyn
2013:5	Målbilder för god miljöhänsyn – En delleverans från Dialog om miljöhänsyn

Av Skogsstyrelsen publicerade Meddelanden:

1991:2	Vägplan -90
1991:5	Ekologiska effekter av skogsbränsleuttag
1995:2	Gallringsundersökning 92
1995:3	Kontrolltaxering av nyckelbiotoper
1996:1	Skogsstyrelsens anslag för tillämpad skogsproduktionsforskning
1997:1	Naturskydd och naturhänsyn i skogen
1997:2	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1996
1998:1	Skogsvårdsorganisationens Utvärdering av Skogspolitiken
1998:2	Skogliga aktörer och den nya skogspolitiken
1998:3	Föryngringsavverkning och skogsbilvägar
1998:4	Miljöhänsyn vid föryngringsavverkning - Delresultat från Polytax
1998:5	Beståndsanläggning
1998:6	Naturskydd och miljöarbete
1998:7	Röjningsundersökning 1997
1998:8	Gallringsundersökning 1997
1998:9	Skadebilden beträffande fasta fornlämningar och övriga kulturmiljövården
1998:10	Produktionskonsekvenser av den nya skogspolitiken
1998:11	SMILE - Uppföljning av sumpskogsskötsel
1998:12	Sköter vi ädellövskogen? - Ett projekt inom SMILE
1998:13	Riksdagens skogspolitiska intentioner. Om mål som uppdrag till en myndighet
1998:14	Swedish forest policy in an international perspective. (Utfört av FAO)
1998:15	Produktion eller miljö. (En mediaundersökning utförd av Göteborgs universitet)
1998:16	De trädbevuxna impedimentens betydelse som livsmiljöer för skogslevande växt- och djurarter
1998:17	Verksamhet inom Skogsvårdsorganisationen som kan utnyttjas i den nationella miljöövervakning
1998:19	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1998
1999:1	Nyckelbiotopsinventeringen 1993-1998. Slutrapport
1999:3	Sveriges sumpskogar. Resultat av sumpskogsinventeringen 1990-1998
2001:1	Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2000
2001:2	Rekommendationer vid uttag av skogsbränsle och kompensationsgödsling
2001:3	Kontrollinventering av nyckelbiotoper år 2000
2001:4	Åtgärder mot markförurning och för ett uthålligt brukande av skogsmarken
2001:5	Miljöövervakning av Biologisk mångfald i Nyckelbiotoper
2001:6	Utvärdering av samråden 1998 Skogsbruk - rennärning
2002:1	Skogsvårdsorganisationens utvärdering av skogspolitikens effekter - SUS 2001
2002:2	Skog för naturvårdsändamål – uppföljning av områdesskydd, frivilliga avsättningar, samt miljöhänsyn vid föryngringsavverkning
2002:4	Action plan to counteract soil acidification and to promote sustainable use of forestland
2002:6	Skogsmarksgödsling - effekter på skogshushållning, ekonomi, sysselsättning och miljön
2003:1	Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2002
2003:2	Konsekvenser av ett förbud mot permetrinbehandling av skogsplanter
2004:1	Kontinuitetsskogar - en förstudie
2004:2	Landskapsekologiska kärnområden - LEKO, Redovisning av ett projekt 1999-2003
2004:3	Skogens sociala värden
2004:4	Inventering av nyckelbiotoper - Resultat 2003
2006:1	Stormen 2005 - en skoglig analys
2007:1	Övervakning av insektsangrepp - Slutrapport från Skogsstyrelsens regeringsuppdrag
2007:2	Kvävegödsling av skogsmark
2007:3	Skogsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper - Resultat till och med 2006
2007:4	Fördjupad utvärdering av Levande skogar
2007:5	Hållbart nyttjande av skog
2008:1	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
2008:2	Rekommendationer vid uttag av avverkningsrester och askåterföring
2008:3	Skogsbrukets frivilliga avsättningar
2008:4	Rundvirkes- och skogsbränslebalanser för år 2007 – SKA-VB 08
2009:1	Dikesrensningens regelverk
2009:2	Viltanpassad Skogsskötsel – Skogliga åtgärder för att minska skador
2009:3	Ny metod och nya definitioner i uppföljningen av frivilliga avsättningar
2009:4	Stubbaskörd – kunskapssammanställning och Skogsstyrelsens rekommendationer
2009:5	Vidareutveckling av pågående viltskadeinventeringar
2009:6	En märkbar förändring i skogsägarnas vardag – Projekt Skogsägarnas myndighetskontakter
2009:7	Regler om användning av främmande trädslag
2010:1	Vattenförvaltningen i skogen
2010:2	Nationell tillämpning av FLEGT – Forest Law Enforcement, Governance and Trade
2011:1	Rillsyn enl 9 kap miljöbalken av verksamhet på mark som omfattas av skogsvårdslagen
2011:2	Skogs- och miljöpolitiska mål – brister, orsaker och förslag på åtgärder
2011:3	Skogliga inventeringsmetoder i en kunskapsbaserad älgförvaltning

2011:4	Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning samt om revidering av virkesmätningstagstiftningen
2011:5	Uppföljning av hänsyn till rennärningen
2011:6	Översyn av föreskrifter och allmänna råd för 30 paragrafen SvL – Del 1
2011:7	Hjortdjurens inverkan på tillväxt av produktionsträd och rekrytering av betesbegärliga trädslag – problembeskrivning, orsaker och förslag till åtgärder
2012:1	Förslag på regelförenklingar i skogsvårdslagstiftningen
2012:2	Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning
2012:3	Beredskap vid skador på skog
2013:1	Dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennärning
2013:2	Uppdrag om förslag till ny lagstiftning om virkesmätning
2013:3	Adaptiv skogsskötsel
2013:4	Ask och askskottsjukan i Sverige
2013:5	Förstudie om ett nationellt skogsprogram för Sverige – Förslag och ställningstaganden
2013:6	Förstudie om ett nationellt skogsprogram för Sverige – omvärldsanalys
2013:7	Ökad jämställdhet bland skogsägare
2013:8	Naturvårdsavtal för områden med sociala värden

Beställning av Rapporter och Meddelanden

Skogsstyrelsen,
 Böcker och Broschyrer
 551 83 JÖNKÖPING
 Telefon: 036 – 35 93 40
 växel 036 – 35 93 00
 fax 036 – 19 06 22
 e-post: bocker@skogsstyrelsen.se
www.skogsstyrelsen.se/bocker

I Skogsstyrelsens Meddelande-serie publiceras redogörelser, utredningar m.m. av officiell karaktär. Innehållet överensstämmer med myndighetens policy.

I Skogsstyrelsens Rapport-serie publiceras redogörelser och utredningar m.m. för vars innehåll författaren/författarna själva ansvarar.

Skogsstyrelsen publicerar dessutom fortlöpande: Foldrar, broschyrer, böcker m.m. inom skilda skogliga ämnesområden. Skogsstyrelsen är också utgivare av tidningen SkogsEko.

Skogsstyrelsen har fått regeringens uppdrag att i samråd med Naturvårdsverket analysera möjligheterna och behovet av att *utöka naturvårdsavtalens användning till att även omfatta områden med sociala värden*. Uppdraget redovisar grunder, erfarenheter och konsekvenser av att använda naturvårdsavtalsinstrumentet för ett område där syftet med att skydda naturmiljön i första hand är för att tillgodose värden för rekreation och friluftsliv.